

НАУКОВІ ПОДІЇ

*Максименко С. Д., Карамушка Л. М.,
Терещенко К. В.*

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «ПРОАКТИВНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ШЛЯХ ДО МИРУ» (13–14 вересня 2019 року, м. Ужгород)

13–14 вересня 2019 року в Ужгородському національному університеті відбулася **Міжнародна науково-практична конференція «Проактивна толерантність як шлях до миру»**. Науковий захід здійснювався у рамках спільного проекту «Толерантність на кордонах Європи: вимір для України», який реалізується Мюнхенським університетом Людвіга Максиміліана (Німеччина) та Ужгородським національним університетом (Україна). У конференції брали участь науковці, освітяни, практики, церковні та громадські діячі з України, Німеччини, Грузії, Білорусії та інших країн.

У перший день роботи конференції, 13 вересня, відбулося **вступне пленарне засідання**, модератором якого виступив *Олександр Бокотей*, кандидат сільськогосподарських наук, директор Інституту еколого-релігійних студій.

З вітальним словом до присутніх звернулися: проф. *Мирослава Лендъєл*, проректор з науково-педагогічної роботи Ужгородського національного університету, доктор політичних наук; професор *Маркус Фогт*, завідувач кафедри християнської соціальної етики факультету католицької теології Університету Людвіга-Максиміліана в Мюнхені (Німеччина); *Віктор Бедь*, єпископ Православної церкви України, Мукачівсько-Карпатська єпархія, ректор ПЗВО «Карпатський університет імені Августина Волошина, доктор юридичних наук. Також із вітальним словом виступили представники консульств, органів місцевої влади та духовенства.

По закінченні вступного пленарного засідання професор *Маркус Фогт* та *Рольф Гусман* (Університет Людвіга-Максиміліана в Мюнхені) представили **Концепт проактивної толерантності «Проактивна толерантність як шлях до миру»**, розроблений німецькими та українськими науковцями в межах проекту «Толерантність на кордонах Європи: вимір для України». Згідно з Концептом проактивної толерантності, толерантність дорівнює розумінню, що означає визнання різних поглядів як вираження плюралістичного суспільства і як багатства для спільноти. Це поняття, на думку авторів Концепту, виходить за рамки концепції поваги, оскільки воно визнає не тільки гідність окремої особи, але й цінність різних думок і дій.

Протягом **першої дискусійної панелі «Особливості концептуалізації поняття «толерантність» у контексті викликів для України»** обговорювалися питання змісту та структури толерантності, меж толерантності, особливостей її функціонування в сучасній Україні. Під час першої панелі мали місце такі виступи: «Системний підхід до розуміння толерантності» – Рольф Гусман (Університет Людвіга-Максиміліана в Мюнхені); «Ситуативна толерантність як відповідь на виклики плінного часу» – Алла Петренко-Лисак (кандидат соціологічних наук, доцент кафедри галузевої соціології Київського національного університету імені Тараса Шевченка); «Толерантність як цінність і особливості її функціонування в сучасному українському суспільстві» – Віталій Ханстантінов (доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії і суспільних наук Миколаївського національного аграрного університету); «Концепт проактивної толерантності: виклики в Україні» – Ігор Вегеш (кандидат політичних наук, доцент кафедри політології і державного управління ДВНЗ «Ужгородський національний університет»).

Модератором панелі виступив *Ігор Тодоров*, професор кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій Ужгородського національного університету, доктор історичних наук.

Друга дискусійна панель «Толерантність, релігія та церква в Україні», яка була присвячена питанням ролі релігії в сучасному суспільстві, релігійної толерантності та діалогу церков, включала такі виступи: «Толерантність та роль релігій» – Маркус Фогт (професор, завідувач кафедри християнської соціальної етики факультету католицької теології Університету Людвіга-Максиміліана в Мюнхені); «Релігійна толерантність у Грузії: позиції, виклики, перспективи» – Шота Кінцурашвілі (Університет Людвіга-Максиміліана в Мюнхені); «Концепт толерантності в системі державно-церковних, міжконфесійних відносин в Україні (філософсько-історичний аспект)» – Майя Артёмова, доктор філософських наук, професор кафедри філософії та гуманітарних наук ПЗВО «Карпатський університет імені Августина Волошина», академік Міжнародної академії богословських наук); «Екуменічний рух в сучасній Україні як прояв проактивної толерантності» – Олена Никитченко (доцент кафедри культурології, мистецтвознавства та філософії культури Одеського національного політехнічного університету).

Модераторами панелі виступили *Маркус Фогт* та *Михайло Фетько*, кафедра християнської соціальної етики факультету католицької теології Університету Людвіга-Максиміліана в Мюнхені.

Третя дискусійна панель, яка мала назву «**Толерантність, політика і конфлікти**», включала такі виступи: «Толерантність та християнське соціально-етичне розуміння стійкості на тлі правого популізму» – Ларс Шаферс (Католицький соціальний інститут), «Толерантність як чинник інституалізації збройних конфліктів» – Андрій Дацюк (кандидат політичних наук); «Толерантність в Україні в умовах російської агресії» – Наталія Тодорова (доцент кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій, кандидат філологічних наук) та Ігор Тодоров (професор кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій Ужгородського національного університету, доктор історичних наук); «Толерантність до різних соціальних груп в умовах збройного протистояння на Сході України» – Леонід Чупрій (доктор політичних наук, професор кафедри соціології та політології Національного авіаційного університету); «Толерантність у сфері міграційної політики: вектори переосмислення» – Катерина Настояща (кандидат соціологічних наук, докторант кафедри історії та теорії соціології Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка).

Модератором панелі виступив *Микола Вегеш*, професор, завідувач кафедри політології і державного управління ДВНЗ «Ужгородський національний університет», доктор історичних наук.

Другий день роботи конференції, 14 вересня 2019 року, розпочався з **четвертої дискусійної панелі** «**Толерантність, соціальна комунікація та роль засобів масової інформації**». Під час роботи панелі було висвітлено питання зв'язку толерантності і культури, проблеми толерантності в засобах масової інформації. Прозвучали такі виступи: «Толерантність і культура – культура толерантності» – проф. Арнд Кюперс (Католицький соціальний інститут); «Інтолерантність: механізм перетворення «іншого» в «чужого» – Рена Марутян (кандидат історичних наук, доцент кафедри глобалістики, євроінтеграції та управління національною безпекою Національної академії державного управління при Президенті України); «Формування толерантності в умовах впровадження і розвитку інформаційно-комунікаційних технологій» – Ольга Суська (кандидат філологічних наук, доцент кафедри зв'язків з громадськістю Національного університету «Києво-Могилянська академія»); «Толерантність в українських медіа: практичний досвід» – Михайлина Скорик (журналістка, медіа-експертка, директорка Медіа-Мастерс Консалтинг).

Модератором панелі виступив *Юрій Бідзіля*, доктор наук із соціальних комунікацій, професор, завідувач кафедри журналістики Ужгородського національного університету.

Під час **п'ятої, завершальної, панелі** «**Можливості імплементації проактивної толерантності крізь призму навчання та виховання**» прозвучали такі виступи: «Виховання толерантності як передумова формування українського суспільства в умовах сучасних військових викликів» – Галина Розлуцька (доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Ужгородського національного університету); «Психологічний зміст атрибуції міжнародних провин українськими студентами» – Вадим Васютинський (доктор психологічних наук, професор, головний науковий співробітник Інституту соціальної та політичної психології НАПН України); «Особливості інтолерантності до невизначеності освітнього персоналу в умовах напруженості в організації» – Сергій Максименко (академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор, директор Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України) та Людмила Карамушка (член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор, заступник директора з науково-організаційної роботи та міжнародних наукових зв'язків Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України); «Роль освітніх закладів у контексті поширення принципів толерантності» – Олена Остапчук (кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка); «Значення навчальних програм з питань толерантності для різних цільових аудиторій (школярі, студенти, державні службовці, церковні діячі і т.д.)» – Наталія Тарасенко (Житомирська обласна громадська організація «Паритет»), Маріанна Колодій (Ужгородський національний університет).

Модераторкою панелі виступила *Людмила Карамушка*, член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор, заступник директора з науково-організаційної роботи та міжнародних наукових зв'язків Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України.

Робота кожної панелі супроводжувалась жвавою **дискусією**, у якій брали участь запрошені дискусанти та всі бажаючі учасники конференції. Особливу увагу в ході конференції було приділено особливостям впровадження Концепту проактивної толерантності в український суспільно-політичний простір, зокрема, проблемі меж толерантності у період, коли Україна перебуває у стані збройного конфлікту з Росією.

З підбиттям підсумків роботи конференції виступили: проф. Арнд Кюперс (Католицький соціальний інститут); проф. Маркус Фогт (завідувач кафедри християнської соціальної етики факультету католицької теології Університет Людвіга-Максиміліана в Мюнхені, Німеччина);

Олександр Бокотей (кандидат сільськогосподарських наук, директор Інституту еколого-релігійних студій ДВНЗ «Ужгородський національний університет»); Ігор Вегеш (кандидат політичних наук, доцент кафедри політології і державного управління ДВНЗ «Ужгородський національний університет»).

Конференція завершилася обговоренням подальших кроків реалізації проекту «Толерантність на кордонах Європи: вимір для України» – шляхів імплементації концепту проактивної толерантності.

Maksymenko, S. D., Karamushka, L. M., Tereshchenko, K. V. International Scientific-Practical Conference “Proactive Tolerance as a Road to Peace” (September 13–14, 2019, Uzhgorod)

Відомості про авторів

Максименко Сергій Дмитрович, академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор, академік-секретар Відділення психології, вікової фізіології та дефектології НАПН України, директор Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Президент ВГО «Товариство психологів України», м. Київ, Україна.

Maksymenko, Serhiy Dmytrovych, Academician of the NAES of Ukraine, Dr. of Psychology, Professor, Academic Secretary of the Department of Psychology, Age Physiology and Defectology of the NAES of Ukraine, Director, G.S. Kostyuk Institute of psychology of the NAES of Ukraine, President of Society of Psychologists of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3592-4196>

E-mail: instpsy@gmail.com

Карамушка Людмила Миколаївна, член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор, заступник директора з науково-організаційної роботи та міжнародних наукових зв'язків Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України, завідувачка лабораторії організаційної та соціальної психології Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Президент Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці, м. Київ, Україна.

Karamushka, Liudmyla Mykolaivna, corresponding member, NAES of Ukraine, Dr. of Psychology, Professor, Deputy Director for scientific and organizational work and international scientific cooperation, G.S. Kostyuk Institute of psychology of the NAES of Ukraine, Head of Laboratory of organizational and social psychology, G.S. Kostyuk Institute of psychology of the NAES of Ukraine, President of the Ukrainian Association of Organizational and Work Psychologists, Kyiv, Ukraine.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0622-3419>

E-mail: LKARAMA01@gmail.com

Терещенко Кіра Володимирівна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії організаційної та соціальної психології Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України, м. Київ, Україна.

Tereshchenko, Kira Volodymyrivna, PhD, senior researcher, Laboratory of organizational and social psychology, G.S. Kostyuk Institute of psychology of the NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1149-2704>

E-mail: kteresh75@gmail.com